

PIISPAN VAALIA KOSKEVA MUISTIO

11.5.2020 Lakimiesasessori Matti Mäkinen

Piispan virka tulee avoimeksi 1.2.2021 lukien piispa Kaarlo Kallialan virkasuhteen päättyessä. Tämän viran täyttämiseksi tuomiokapituli on 13.5.2020 määrännyt piispanvaalin toimitettavaksi.

Piispan vaalia koskevat säännökset ovat kirkkolain 23 luvun 16 §:ssä, kirkkojärjestyksen 18 luvun 1b-1d §:ssä ja kirkon vaalijärjestyksen 87-96a §:ssä. Vaalissa on ehdokasasettelu ja tarvittaessa kaksivaiheinen vaali. Tuomiokapituli antaa valitulle viranhoitomääräyksen piispan virkaan.

Piispan vaalissa ovat äänioikeutettuja

- 1) hiippakunnan papit;
- 2) hiippakunnan lehtorit;
- 3) hiippakunnasta hiippakuntavaltuustoon valitut maallikkojäsenet, kirkolliskokoukseen valitut maallikkoedustajat ja kirkkohallitukseen valittu maallikkojäsen;
- 4) hiippakunnan seurakuntien maallikkovalitsijat;
- 5) tuomiokapitulin lakimiesasessori ja maallikkojäsen.

Arkkhiippakunnan äänioikeutettujen pappien ja lehtoreiden lukumäärä on määräytynyt 1.4.2020 tilanteen mukaan ja seurakuntien väkiluku vuoden 2019 lopun tilanteen mukaan. Hiippakunnassa oli 1.4.2020 tilanteen mukaan 596 pappia ja lehtoria, joilla on äänioikeus piispan vaalissa syksyllä 2020. Vaalipäivään mennessä papistossa tapahtuvat muutokset otetaan huomioon itse vaalitulanteessa, mutta maallikkovalitsijoiden määrään, joka on siis 596 ja johon lukumäärään luetaan kahdeksan (8) kirkolliskokouksen maallikkoedustajaa, lakimiesasessori ja tuomiokapitulin maallikkojäsen sekä 14 hiippakuntavaltuuston maallikkojäsentä, ne eivät enää vaikuta. Seurakunnista (51 kappaletta) valitaan siis 571 maallikkovalitsijaa. Tuomiokapitulin määräyksen mukaan seurakuntien ilmoitukset maallikkovalitsijoista tulee toimittaa tuomiokapituliin 1.7.2020 mennessä. Valitsijoille ei valita varavalitsijoita.

Tuomiokapituli määrää istunnossaan 2.7.2020 kirkon vaalijärjestyksen 90 §:n nojalla ehdokasasettelun ajaksi 6.7.-7.9.2020 klo 15.00. Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjoja on saatavilla tuomiokapitulista 15.6.2020 jälkeen.

Oikeus asettaa ehdokas piispan vaalissa on valitsijayhdistyksellä, jonka muodostaa vähintään 30 tässä vaalissa äänioikeutettua henkilöä. Henkilö saa olla perustajajäsenenä vain yhdessä valitsijayhdistyksessä. Ehdokashakemuksessa saadaan nimetä yksi pappi, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa ehdokkuudelleen. Ehdokkaan on oltava Suomen ev. lut. kirkon jäsen ja pappi.

Tuomiokapituli tarkastaa istunnossaan 16.9.2020 kirkon vaalijärjestyksen 91 §:n mukaisesti perustamisasiakirjat ja varaa asiamiehille tilaisuuden kahden viikon kuluessa 1.10.2020 mennessä oikaista asiakirjoissa mahdollisesti oleva virhe, jolloin tuomiokapituli voi istunnossaan 7.10.2020 tehdä kirkon vaalijärjestyksen 92 §:ssä määrätty päätökset. Jos vain yksi ehdokas on asetettu, hän tulee ilman vaalia valituksi piispaksi (kirkkojärjestys 18 luku 1c § 1 mom.).

Milloin ehdokkaita on asetettu useampia kuin yksi, tuomiokapituli määrää piispanvaalin ajankohdan, joka on torstai 5.11.2020 kello 13.00. Istunnossaan 9.11.2020 tuomiokapituli tekee kirkon vaalijärjestyksen 96 ja 96a §:n toimenpiteet ja määrää tarvittaessa toimitettavaksi uuden

vaalin kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Toinen vaalipäivä on torstai 3.12.2020. Vaalin ajankohta on tuolloinkin kello 13.00.

Tuomiokapituli huolehtii ehdokasluettelon ja äänestyslippujen painattamisesta. Kun vaalissa voidaan siis joutua käymään kaksi kierrosta, tulee vaalilippujen olla eri värisiä kumpaakin kierrosta varten. Näin ollen postiäänestyksessä ei ole mahdollista käyttää muita kuin virallisia vaalilippuja.

Piispan vaali toimitetaan arkkihiippakunnassa lääninrovastien koolle kutsumissa kokouksissa. Vaali tapahtuu suljetuin lipuin. Kukin äänioikeutettu saa äänestää yhtä ehdokkaaksi asetettua pappia (kirkkolaki 23 luku 16 § 1 momentti). Äänioikeutettu, joka ei voi saapua vaalitoimitukseen, saa lähettää taitetun äänestyslippunsa lääninrovastille suljetussa kuoressa, jonka päälle hän on merkinnyt nimensä ja sen, että siinä on hänen äänestyslippunsa. Kuori on, jollei sitä kirkon vaalijärjestyksen 94 §:n 3 momentin mukaan ole jätettävä avaamatta, vaalisalaisuuden säilyttäen avattava äänestyksen alkaessa ja äänestyslippu on sitä lukematta pantava samaan urnaan kuin muut äänestysliput (kirkon vaalijärjestys 94 § 2 mom.). Annetut äänet lasketaan lääninrovastien kokouksissa. Ainoastaan epäselvät äänestäjät (pappien luetteloista puuttuvat) ja heidän äänioikeutensa tuomiokapituli ratkaisee istunnossaan kuten myös mahdollisesti merkinnöiltään epäselvät äänet.

Jos joku ehdokkaista saa vaalissa (5.11.2020) enemmän kuin puolet ehdokkaiden yhteen lasketusta äänimäärästä, on hänet valittu piispaksi. Jollei kukaan ole saanut säädettyä enemmistöä, toimitetaan siis uusi vaali, jossa ovat ehdokkaina ne kaksi pappia, jotka ovat ensimmäisessä vaalissa saaneet suurimmat äänimäärät. Toisessa vaalissa (3.12.2020) enemmän ääniä saanut pappi tulee valituksi piispaksi (kirkkojärjestys 18 luku 1c §).

Tuomiokapituli päätöksestä, jolla se on vahvistanut vaalin tuloksen, saa valittaa Turun hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa tuomiokapitulin pöytäkirjan nähtäville asettamisesta.

Vaalin saatua lainvoiman tuomiokapituli antaa valitulle viranhoitomääräyksen piispan virkaan.